

Základní škola a Mateřská škola, Osečná, okres Liberec, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Motto: „Hrajeme si rádi“

Identifikační údaje základní školy

Název: Základní škola a Mateřská škola, Osečná, okres Liberec, příspěvková organizace

Adresa: Školní 63, Osečná

Zřizovatel: Město Osečná

Ředitel: Mgr. Tomáš Johanovský

ŠVP zpracovala: Bc. Zábrodská Jana, vedoucí vychovatelka školní družiny, e-mail:

zabrodska.jana@zsosecna.cz

Vychovatelky: Mizerová Josefína, Sluková Jitka

Telefonní číslo do ŠD: 485 179 264

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2024 s pravidelnou aktualizací do 2028/29

Obsah

1.	Charakteristika školní družiny.....	3
2.	Podmínky školní družiny.....	5
2.1.	<i>Podmínky přijímání žáka do školní družiny</i>	5
2.2.	<i>Přihlašování a odhlašování účastníka</i>	5
3.	<i>Materiální a ekonomické podmínky</i>	5
4.	Cíle vzdělávání ve školní družině.....	6
5.	Klíčové kompetence školní družiny.....	6
5.1.	<i>Kompetence k učení</i>	7
5.2.	<i>Kompetence k řešení problémů</i>	7
5.3.	<i>Kompetence komunikativní</i>	7
5.4.	<i>Kompetence sociální a personální</i>	7
5.5.	<i>Kompetence občanské</i>	8
5.6.	<i>Kompetence pracovní</i>	8
5.7.	<i>Kompetence k trávení volného času</i>	8
6.	Délka vzdělávání	9
7.	Formy a metody práce	9
7.1.	<i>Odpočinkové činnosti</i>	9
7.2.	<i>Rekreační činnosti</i>	9
7.3.	<i>Zájmové činnosti</i>	9
7.4.	<i>Příprava na vyučování</i>	10
8.	Obsah vzdělání.....	10
8.1.	<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>	10
8.2.	<i>Člověk a jeho svět</i>	10
8.3.	<i>Rozmanitost přírody</i>	11
8.4.	<i>Člověk a jeho zdraví</i>	12
8.5.	<i>Člověk a svět práce</i>	12
8.6.	<i>Umění a kultura</i>	12
9.	Bezpečnost a ochrana zdraví	13
10.	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	13
11.	Časový plán	14
11.1.	<i>Září, říjen, listopad</i>	15
11.2.	<i>Prosinec, leden, únor</i>	15
11.3.	<i>Březen, duben, květen, červen</i>	15

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina je zřízena dle zákona č. 561/2004 Sb. V platném znění o předškolním, základní, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a řídí se dle vyhlášky MŠMT č. 74/ 2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Školní družina realizuje výchovu vzdělávání a zájmovou činnost mimo vyučování. V rámci zájmového vzdělávání se uskutečňuje pravidelná zájmová, výchovná, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování.

Činnosti se uskutečňují pravidelnými nebo příležitostnými aktivitami z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti školní družiny. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně – vzdělávací činností a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Prostřednictvím volnočasových aktivit rozvíjí kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a interpersonální kompetence, občanské a kompetence k trávení volného času. Veškerá tato činnost slouží zároveň jako prevence sociálně patologických jevů.

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy, Osečná, okres Liberec, příspěvková organizace.

Má tři oddělení s celkovou kapacitou 100 účastníků.

Školní družina využívá prostory školy, školního hřiště, počítačové učebny, auly a tělocvičny.

Školní družina je v provozu ráno od 6:00 do 8.00 hodin a odpoledne od 11:40 do 16:00 hodin. Režim dne je stanovený s ohledem na psychohygienické podmínky. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity i odpočinku u jednotlivých žáků. Také umožňuje organizaci činností v průběhu dne pružně přizpůsobit potřebám a aktuální situaci, reaguje i na neplánované situace v družině. Důraz je kladen na odpočinkové a rekreační činnosti. Žáci jsou podněcováni k vlastní aktivitě, tyto aktivity probíhají formou individuální, skupinové nebo frontální činnosti. Snahou je pobývat co nejdelší čas venku. Aktivity jsou přizpůsobeny s ohledem na věk žáků. Odpočinkové činnosti jsou klidové aktivity spontánních či nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil, žáci sami volí k těmto činnostem optimální polohu.

- Ranní činnosti jsou klidné a nenáročné, odpočinkového zaměření, probíhají spíše individuální formou. V ranních činnostech je využívána průběžně tělocvična.
- Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, zařazují se do nich pohybové aktivity a pobyt venku.

- Zájmové činnosti umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností. Dominující je vlastní aktivita žáků, která jim přináší radost a uspokojení. Činnosti probíhají organizovaně či spontánně ve skupinách či individuálně.
- Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů - přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti, oběd ve školní jídelně apod. Snahou je, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a žáci je vykonávali automaticky.
- Po skončení vyučování (dle rozvrhu hodin) předá učitelka vychovatelce žáky do ŠD s informací o počtu přítomných a se jmény nepřítomných žáků.
- Docházka přihlášených žáků je povinná. Nepřítomnost žáka zapisuje vychovatelka do Přehledu výchovně vzdělávací práce. Denně je vedena ranní docházka žáků. Žáci samostatně odchází do tříd v 8.00 hod.
- V 15.00 hodin se oddělení ŠD spojují. Žáky ŠD v 15.00 hodin předá vychovatelka druhé vychovatelce s informacemi o počtu a odchodu žáků.
- Pro vychovatelku je závazný odchod žáka uvedený v docházkovém listu. Změny je nutné včas vždy písemně oznámit. Omluvenku zasílají rodiče na oficiální email vychovatelek: druzina@zsosecna.cz. Omlouvat lze pouze do 8.00 hod. toho dne.
- V případě naléhavého uvolnění žáky z družiny je ve výjimečném případně možné telefonicky kontaktovat vychovatelku a následně potvrdit tuto informaci na oficiálním emailu vychovatelek.
- Ze školní družiny si přebírají zákonní zástupci žáky osobně. Mohou uvést i další osoby oprávněné k vyzvednutí nebo mohou písemně požádat, aby žák odcházel ze ŠD sám v určenou hodinu.
- Pro komunikaci s vychovatelkou používají videotelefon v zádveří vchodu do šaten, kde vyčkají příchodu dítěte. Rodiče, popřípadě jiní návštěvníci do prostorů školy ani školní družiny nevstupují.
- Jestliže zákonný zástupce, resp. jiná pověřená osoba, žáka nevyzvedne do konce provozní doby školní družiny (do 16.00hod), pak vychovatelka školní družiny postupně kontaktuje:
 - zákonné zástupce účastníka školní družiny, případně jiné osoby pověřené k vyzvedávání účastníka školní družiny,
 - pracovníka OSPOD,
 - Policii ČR.
- Oddělení ŠD se naplňují nejvýše do počtu 100 žáků na školní družinu.
- Při činnosti mimo areál školy nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku poskytuje ředitel školy v případě potřeby na každou akci zvlášť, na základě žádosti vedoucí vychovatelky ŠD a s přihlédnutím k zajištění bezpečnosti žáků a na konkrétních podmínkách akce.
- Stravování: vychovatelka vede žáky k dodržování hygieny před jídlem, zajistí ukázněný nástup a odchod celého oddělení do jídelny. Z jídelny žáci odchází do školní družiny samostatně.
- Pitný režim si žáci zajišťují individuálně, případně mohou využívat pítka na chodbě.

2. Podmínky školní družiny

2.1. Podmínky přijímání žáka do školní družiny

Do školní družiny jsou přihlášení k pravidelné denní docházce žáci 1. - 5. třídy. Kapacita družiny je 100 žáků. Přednostně jsou přijímáni žáci z nižších ročníků. Upřednostnění budou mladší žáci. Pokud se stav nenaplní, nabízíme volná místa starším žákům do navýšení kapacity.

2.2. Přihlašování a odhlašování účastníka

Přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy, jehož rozhodnutí je konečné. Žáka přihlašuje zákonný zástupce předáním řádně vyplněné přihlášky s uvedeným rozsahem docházky a způsobu odchodu ze školní družiny. Časy uvedené v docházce se dají upravit po dohodě s vychovatelkou v průběhu celého školního roku. Přihláška i docházka přihlášených žáků je povinná.

Odchytky od údajů vyplněných v přihlášce je nutno předem písemně oznámit vychovatelce na oficiální email vychovatelek: druzina@zsosocna.cz.

Docházka je ukončena s koncem školního roku. Dříve je možné ji ukončit na základě předložení písemné odhlášky zákonnými zástupci žáka. Žáka je možné z docházky do ŠD vyloučit v případě neadekvátního chování, ohrožujícího zdraví spolužáků, při nerespektování vnitřního řádu školní družiny či opakovaném svévolném opuštění školní družiny.

O podmíněčném nebo úplném vyloučení žáka ze ŠD rozhoduje ředitel školy. Zákonný zástupce bude informován písemně s patřičným zdůvodněním v rámci správního řízení.

3. Materiální, ekonomické a personální podmínky

Školní družina má tři oddělení s kapacitou 100 žáků. Dvě oddělení využívají pro svou činnost jednu místnost. V každé místnosti jsou koberce, místo na hraní, relaxaci a místo pro výtvarné činnosti. Pro žáky je připraveno dostatek stolních her, stavebnic a hraček. Během roku jsou tyto věci dokupovány. Družina nabízí k využití i školní hřiště. Zde děti využívají pískoviště, hřiště i zatravněnou plochu. Tělocvična je využívána k pohybovým aktivitám. Žáci mohou navštěvovat počítačovou učebnu.

Úplata a další zdroje financování tvoří provozní příspěvek zřizovatele, ostatní neinvestiční výdaje a sponzorské dary. Úplata za školní družinu stanovuje zřizovatel školy Město Osečná. Ve školním roce 2025/ 2026 činí měsíčně 150,-Kč na jedno dítě. Úplatu jsou zákonní zástupci povinni uhradit do 15. dne v měsíci.

Výši úplaty může ředitel snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže:

- a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,
 - b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
 - c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže řediteli.
- Pokud je v kalendářním měsíci omezen nebo přerušen provoz družiny po dobu delší než 5 dnů, úplata se účastníkovi poměrně sníží.

Ve školní družině pracují kvalifikované vychovatelky. Všechny mají požadované pedagogické vzdělání. Účastní se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

4. Cíle vzdělávání ve školní družině

Osvojení si základních hodnot, na nichž je založena naše společnost. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění a tolerance
- vytváření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání
- prevence sociálně patologických jevů:
 - drogy, alkohol, kouření
 - delikvence
 - virtuální drogy
 - šikánování, vandalismus, násilné chování
 - rasismus

5. Klíčové kompetence školní družiny

Klíčové kompetence jsou vytvářeny v průběhu celé docházky do školní družiny. Prolínají se všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

5.1. *Kompetence k učení*

- žák se dokáže efektivně učit, tzn. používá vhodné způsoby, metody a strategie pro vlastní učení
- žák pozoruje, experimentuje, výsledky porovnává, posuzuje a vyvozuje z nich závěry do budoucnosti
- informace vyhledává, třídí a efektivně je využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech i v praktickém životě
- žák je veden k samostatnosti a k dodržování pravidel
- žák objevuje svou vlastní osobitost na základě rozpoznání svého výtvarného projevu
- žák je veden k učení prostřednictvím vlastní tvorby
- žák si dovede vytvořit komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy na základě obecně užívaných termínů, znaků a symbolů, které si uvede do souvislostí v různých vzdělávacích oblastech
- žák je motivován k soutěžím a k různým školním akcím

5.2. *Kompetence k řešení problémů*

- žák rozpozná a pochopí problémové situace, přemýšlí o jejich příčinách a plánuje způsob řešení na základě vlastního úsudku
- při řešení užívá logické, matematické a empirické postupy
- sestavuje modelové situace, při nichž rozvíjí sociální dovednosti – podřízení se, řešení konfliktu, seberegulace v situaci nesouhlasu, dovednost odstoupit od vlastního názoru

5.3. *Kompetence komunikativní*

- žák dokáže zformulovat a vyjádřit své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu, umí diskutovat s druhými a vhodně argumentovat při obhajobě svého názoru
- rozumí textům, záznamům, obrazovým materiálům, běžně užívaným gestům, zvukům a jiným informačním a komunikačním prostředkům a dokáže je využít ve společenském dění
- rozvíjí slovní zásobu, formulovat své myšlenky a názory na estetickou výchovu

5.4. *Kompetence sociální a personální*

- žák účinně spolupracuje ve skupině i s pedagogy, uvědomuje si svoji roli a přispívá k dobrým mezilidským vztahům

- žák si rozvíjí chuť chtít spolupracovat ve skupině i se skupinou, znát dohodnutá pravidla společenského soužití ve skupině
- snaží se, aby se dovedl vypořádat se stresem při řešení různých životních situacích a dokázal se bránit projevům násilí jiného dítěte
- uvědomoval, že nespravedlnost, lhostejnost, ubližování a násilí se nevyplácí a vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou

5.5. *Kompetence občanské*

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinnosti ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

5.6. *Kompetence pracovní*

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- využívá nabyté vědomosti k ochraně svého zdraví a zdraví druhých, k ochraně životního prostředí

5.7. *Kompetence k trávení volného času*

- žák si umí vybrat dle svého zájmu a schopnosti, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech
- formuje si správné pracovní návyky a rozvíjí své zájmy v organizovaných, skupinových a individuálních činnostech

6. Délka vzdělávání

Školní družina je základním článkem zařízení výchovy a vzdělávání mimo vyučování. ŠD není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků z 1. stupně ZŠ. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí je ušlechtilé zábavě, pomáhá uspokojovat a rozvíjet kulturní potřeby a rozmanité zájmy žáků. Zaměřuje se na výtvarnou a kreativní tvorbu, pracovní, sportovní a pohybové činnosti.

Školní družina je v provozu od prvního dne zahájení nového školního roku do jeho ukončení.

Ranní družina je od 6:00 do 8:00 hod., odpolední školní družina od 11:40 do 16:00 hod.

Školní družina pracuje podle celoročních plánů.

7. Formy a metody práce

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky, pravidelné docházky nebo nepravidelné a příležitostné docházky.

Družina poskytuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování odpočinkovými, rekreačními a zájmovými činnosti, umožňuje žákům přípravu na vyučování.

7.1. *Odpočinkové činnosti*

Mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě, kdykoli během dne. Jde o klidové hry, klidné zájmové činnosti, poslechové činnosti, četba z knih, prohlížení a četba z časopisů pro děti, relaxace na koberci a relaxační chvilky, rozhovory s dětmi.

7.2. *Rekreační činnosti*

Slouží k regeneraci sil, převažuje odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky. Hra a spontánní činnosti mohou být rušnější. Tematické vycházky k zájmovým činnostem (náplň dle ročních období), individuální a námětové hry dětí na školním hřišti, různé soutěže, společenské stolní hry v místnosti.

7.3. *Zájmové činnosti*

Zaměření na rozvoj osobnosti žáka, sportovní činnosti, přírodovědné činnosti spojené s pohybem dětí na vycházkách, esteticko – výchovné, pracovní technické, jazykové, dramatickou výchovu.

- a) Sportovní zájmové činnosti – provozovat zimní sporty v zimním období – bruslení, sáňkování, v jarním a letním období sportovat a otužovat se. Co nejvíce pobytu venku, zařazovat také speciální pohybovou výchovu zaměřenou zejména na neklidné děti, věnovat se sportovním soutěžím, dopravní výchově – teoretická část – otázky s dopravní tematikou.

- b) Přírodovědné a vlastivědné zájmové činnosti – navazovat na výuku prvouky a přírodovědy, na vycházkách pozorování živé a neživé přírody, otázka ekologie – sběr kaštanů, třídění odpadů.
- c) Esteticko – výchovná zájmová činnost – rozvíjí u dětí pocit krásna. Výtvarné práce tematicky zaměřit na období vánočních a velikonočních svátků, ročních období, co jsme pozorovali na vycházkách, o prázdninách, vést děti ke vkusu
 - dramatizace pohádek
 - poslech hudby, rovněž relaxační
 - hudebně pohybová výchova
- d) Pracovní technická zájmová činnost – podle věku dětí pracovat s papírem, s textilem, s různými druhy přírodních materiálů a dalším materiálem.

7.4. Příprava na vyučování

Zahrnuje okruh činnosti související s plněním školních povinností, není to však povinná činnost školní družiny. Dbáme, aby i děti 1. tříd udržovaly pořádek ve svých školních věcech. Učivo opakovat zábavnou formou pomocí didaktických her, ověřování a upevňování školních poznatků při vycházkách, exkurzích a dalších činnostech. Získávání dalších doplňujících poznatků při průběžné činnosti (vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou a časopisy).

8. Obsah vzdělání

Žáci si rozvíjejí svou osobnost po stránce poznání, vybavují se sociálními a mravními hodnotami jak pro osobní tak pro společenský život.

8.1. Jazyk a jazyková komunikace

- procvičovat probírané učivo formou didaktických her
- individuálně procvičovat probírané učivo – dle potřeby
- procvičovat probírané učivo formou hry a zajímavých netradičních činností

8.2. Člověk a jeho svět

a) Místo, kde žijeme

- vytvářet citový vztah ke svému bydlišti
- seznamovat žáky s nejbližším okolím, poznávat naši obec a dle možností ji porovnávat s dobovými fotografiemi a kresbami
- poznávat a porovnávat rodinné a společenské prostředí (škola, obec)
- upevňovat poznatky o denním režimu ve škole, v rodině
- dodržovat zásady dopravní výchovy, procvičovat znalost základních dopravních značek a základních pravidel účastníků silničního provozu
- seznámit se s významem a potřebou různých povolání, různých služeb v obci

- využít těchto poznatků k motivaci dalších činností – tematických her, výtvarného zpracování apod.

b) Lidé kolem nás

- osvojovat a upevňovat základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, vytvářet kladné vztahy mezi dětmi – toleranci, ohleduplnost, snášenlivost
- vytvářet situace vhodné k urovnání drobných konfliktů mezi dětmi, vést k vzájemnému pochopení mezi chlapci a dívkami
- prohlubovat schopnost dětí pozvat vrstevníka k účasti na hře nebo činnosti
- předcházet šikaně – upevňování schopnosti dítěte požádat o jakoukoli laskavost osoby v sociálním okolí, schopnosti vyjádřit opačný názor, požádat o pomoc při řešení problémů
- prohlubovat schopnost pochválit druhého a přijmout pochvalu, vést děti k hodnocení činnosti své i druhých, hledání kladů a předností
- učit se naslouchat promluvám druhých
- prohlubovat schopnost odmítnout nerozumný návrh, odolat tlaku vrstevníků chovat se nevhodným způsobem
- uvědomovat si význam pomoci a solidarity
- seznámit děti s jejich právy a povinnostmi, podporovat je v zapojování se do diskuse
- podporovat u dětí dobrovolnou práci ve prospěch ostatních
- osvojovat a upevňovat základy společenského chování (pozdrav, seznamování, verbální komunikace)
- procvičovat a dodržovat zásady správného stolování

c) Lidé a čas

- seznamovat děti s lidovými zvyky a obyčejí (Vánoce, Velikonoce, slet čarodějnic...)
- porovnávat zvyky a práci lidí v minulosti a současnosti
- vytvářet citový vztah k hodnotám, které vytvořili naši předkové
- připomenout si státní svátky a významné dny
- pomocí her zlepšovat orientaci v čase
- uvědomovat si správný režim dne a jeho dodržování
- učit děti správně využívat svůj volný čas

8.3. Rozmanitost přírody

- vytvářet kladný vztah k životnímu prostředí a přírodě
- při vycházkách získávat citové zážitky a vytvářet potřebu projevovat pozitivní city
- všímat si znaků a změn v přírodě a porovnávat je se změnami v jednotlivých ročních obdobích
- upevňovat vědomosti o probíhajícím ročním období
- vést děti k přímému poznávání různých druhů přírodní materiálů, jejich vlastností, využívat přírodní materiál k výtvarnému či jinému zpracování

- všímát si stromů, keřů a bylin, pozorovat jejich rozdílnosti, rozvíjet poznatky o nich
- získávat poznatky o tom, jak využít a zhodnotit dary přírody
- formou vlastního vyhledávání a získávání informací rozšiřovat vědomosti o přírodě, přírodních jevech a zajímavostech
- seznamovat děti s pranostikami – umět je správně vyložit a pochopit, pozorovat a srovnávat

8.4. Člověk a jeho zdraví

- vytvářet kladný vztah k zdravému jídelníčku
- podněcovat děti k tomu, aby pečovaly o své zdraví
- vytváříme si kladný vztah k pobytu v přírodě
- provozujeme s dětmi relaxační cvičení

8.5. Člověk a svět práce

- podněcovat děti k všímání si krásy lidských výtvorů
- rozvíjet samostatnost v sebeobsluze
- zlepšovat motorické schopnosti, jemnou motoriku
- rozvíjet představivost a kreativitu dětí, podporovat jejich vlastní nápady a vést je k realizaci
- rozvíjet konstruktivní schopnosti, podporovat prostorové vnímání, zařazovat montáž a demontáž při hře se stavebnicemi
- procvičovat lepení, vystřihování, vybarvování, dbát na čistotu práce, přesnost a soustředění, vytrvalost
- pracovat podle předlohy a slovního návodu
- rozvíjet schopnost spolupracovat, zapojit se do společného díla, vést děti k dohodě a rozdělení úkolů, k respektování práce druhých
- nabízet zajímavé a netradiční výtvarné techniky

8.6. Umění a kultura

- přibližovat dětem přísloví, pořekadla a hádanky
- rozpoznávat témata a zápletky v příběhu, umět vyvodit ponaučení – čtení pohádek, příběhů a bajek (klasických i moderních)
- kladně ovlivňovat emocionální vývoj dětí literárními útvary, rozvíjet fantazii a představy, motivovat děti k zamyšlení se nad lidskými vlastnostmi
- reprodukovat obsah četby a zapamatovat si fakta, umět je zaznamenat – příběhy na pokračování
- rozvíjet estetické cítění a vnímání při práci s knihou
- spojovat hudební složku se slovem, obrazem a pohybem
- vytvářet kolektivní cítění při dramatizacích, odstraňovat ostych

9. Bezpečnost a ochrana zdraví

- Bezpečnost a ochranu zdraví žáků při činnostech zajišťuje vychovatelka metodicky správným postupem a plánovitým výběrem činností v jednotlivých zaměstnáních.
- Žák je povinen okamžitě hlásit vychovateli každé zranění při činnostech ve školní družině, ta jsou pak zapsána do knihy úrazů.
- Při úrazu žáka vychovatelka zváží situaci a zajistí ošetření, zavolá zákonného zástupce, případně lékařskou pomoc.
- Zákonný zástupce je povinen písemně informovat vychovatelku o zdravotním stavu žáka, případně jeho změně.
- Během provozu školní družiny nevstupují zákonní zástupci, popřípadě další osoby, z hygienických a bezpečnostních důvodů do prostor školní družiny. Individuální pohovory budou probíhat na základě osobní domluvy.
- Všichni žáci navštěvující školní družinu, musí být poučeni o zásadách bezpečnosti, které musí dodržovat.
- Pro činnost ŠD platí stejná ustanovení o BOZ jako ve školním řádu, pokud ŠD pro svoji činnost využívá odborné učebny, řídí se příslušnými řády této učebny.
- Přihlášení žáci do ŠD jsou poučeni o BOZ a seznámeny s vnitřním řádem školní družiny a záznam o poučení je uveden v třídních knihách jednotlivých oddělení.
- Žáci zapsaní do školní družiny dodržují pravidla bezpečnosti, chrání zdraví své i ostatních.

10. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami - poskytnutí podpůrných opatření. Ve školní družině to jsou úpravy ve službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí, životním podmínkám žáka. Žák se SVP má právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření. Podpůrná opatření 1. stupně může uplatňovat škola, školní družina. 2. - 5. stupeň lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Plán pedagogické podpory zpracovává družina pouze v případě, že nestačí samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka. Vychovatelé poskytují podpůrná opatření i bez tohoto plánu.

Účastníci zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami jsou individuálně integrováni do oddělení školní družiny. Vychovatelka družiny úzce spolupracuje s poradenskými zařízeními. V případě začlenění žáků se SVP je nutné zajištění asistenta pedagoga pro účastníka a účast vychovatelky školní družiny na dalším vzdělávání v oblasti speciální pedagogiky. Dále by bylo nutné zajistit vybavení speciálními didaktickými a kompenzačními pomůckami. V rámci školní družiny je zajištěna logopedická péče. Respektujeme individualitu každého žáka, vytváříme přiměřené prostředí pro jeho

všestranný rozvoj. Na podmínkách pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami budeme spolupracovat (adekvátně s přihlédnutím k jejich handicapu) s rodiči a se školou. Dle stupně a charakteru jejich handicapu bude umožňováno začleňování do volnočasových aktivit a budou zajišťovány podmínky vhodné k rozvoji jejich osobnosti. Při výběru činností ve školní družině, při motivování a hodnocení žáků bude brán ohled na integraci těch, kteří mají speciální vzdělávací potřeby. V případě nutnosti spolupracujeme s odbornými pracovišti.

Specifické pedagogické cíle pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

- Začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře.
- Podpůrná opatření k začlenění do činností – asistent pedagoga, speciální pomůcky, individuální péče.
- Činnosti respektující možnosti žáka, na úrovni žáka.
- Specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka - metody rozvíjející narušené nebo nevyvinuté funkce. Jedná se o funkce zabezpečující dovednosti čtení, psaní, počítání a motorické funkce.
- Vhodné zájmové aktivity - literární tvořivost, výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické soutěže, přírodovědné soutěže, společenskovední soutěže, umožnění vedení ostatních dětí, umožnění realizovat řízení kolektivu, umožnění navštěvovat zájmové kroužky školy se staršími dětmi.
- Mimořádně nadaným žákům je zajištěn rozvoj jejich nadání zabezpečením dostatku studijního materiálu, přístupu k internetu, individuální práci se žákem, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti.
- U dětí z méně podnětného prostředí a u problémových žáků musí vychovatelka brát v úvahu podmínky rodinného prostředí, vztahů mezi členy rodiny, poruchy psychiky, zdraví, působení okolí a jiné vnitřní i vnější motivy, ovlivňující negativně rozvoj dítěte. Úkolem je včasné odhalování nezdravých jevů ve vývoji osobnosti dítěte.

11. Časový plán

Školní vzdělávací program vychází z místních podmínek a popisuje konkrétní činnosti, které vychovatelka vybírá podle skladby vlastního oddělení a aktuálního složení účastníků, se kterými pracuje. Program činnosti je operativní, lze kreativně reagovat na možné změny se podmínky, propojovat či přesouvat témata během dlouhodobé docházky účastníků do školní družiny.

Pracovní režim ŠD je tvořen týdenní skladbou, která podle věku účastníků obsahuje individuální hry, odpočinek, spontánní činnosti, hygienu, řízenou činnost – výtvarnou, pracovní, sportovní, hudební a dopravní. Také umožňuje přípravu na vyučování a zapojení v rozšířené zájmové činnosti podle aktuální nabídky.

11.1. Září, říjen, listopad

Seznámení se s prostředím, s vnitřním řádem školní družiny, poučení se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví a s právy a povinnostmi žáků, seznamovací hry, míčové a pohybové hry, školní hřiště, pískoviště, skákové hry, honičky, koloběžky.

Vycházky do okolí: les, dětské hřiště, sběr lesních plodů, práce s přírodninami, výroba draků, stavby z přírodnin.

Konstruktivní, odpočinkové a stolní hry, skupinové hry, práce s PC – počítačová učebna, výtvarná činnost, výstavky výrobků. Závodivé a soutěživé hry v tělocvičně i na školním hřišti.

Jiné činnosti: sebeobsluha při převlékání, úklidu hraček a vlastních věcí.

Dělení na skupiny: práce ve skupinách, možnost volby a rozhodování, rozdělování rolí, tolerance, zvládnutí výhry a prohry. Slušné chování – mezilidské vztahy, zdravení, prošení, děkování. Environmentální výchova, osvojení si návyku třídění odpadu.

11.2. Prosinec, leden, únor

Výroba drobných vánočních dárků, vánočních dekorací, společné zdobení stromečku, výroba karnevalových masek, blahopřání a výrobků k Valentýnu.

Vycházky: bobování, stavění sněhuláků, stavby ze sněhu, využití sněhových podmínek.

Stolní a společenské hry, klidové hry na koberci, didaktické hry.

Tělocvična – míčové hry, honičky. Stolní tenis – zaučování malých hráčů, turnaj.

11.3. Březen, duben, květen, červen

Jaro – pozorování přírody, člověk a zdraví, správná životospráva.

Vycházky s jarní tematikou – poznáváním přírody. Péče o životní prostředí, Den země: úklid školního hřiště po zimě.

Výroba velikonočních výrobků: barvení vajíček, výroba velikonoční výzdoby, příprava na čarodějnický rej, Den matek: výroba dárků a blahopřání.

Ze zadaných témat vytvořit výstavky.

Stavebnice, švihadla, přeskoky přes gumu, rekreační činnosti na školním hřišti

Sociální dovednosti, spolupráce ve dvojici.

Vycházky a výlety do blízkého okolí: výlety, opékání buřtů/bezpečnost při rozdělování ohně/.

Závody a soutěže: v přeskoku, v jízdě na koloběžce, v hodu čímkoli, stopovaná.

Výtvarná činnost – malba, kresba, modelování z hlíny, modelíny, moduritu, z těsta.

Pracovní činnost – vystřihovánky, prostorové výrobky.

Spontánní činnost, relaxace na koberci, panenky, autíčka, stavebnice.

V Osečné 28. 8. 2025

Mgr. Tomáš Johanovský
ředitel ZŠ a MŠ Osečná